

Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку

**Наказ Міністерства фінансів України
від 7 липня 1999 року N 163**

**Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
23 липня 1999 р. за N 499/3792**

Із змінами і доповненнями, внесеними
наказами Міністерства фінансів України
від 28 січня 2000 року N 15,
від 25 листопада 2002 року N 989,
від 19 грудня 2006 року N 1213,
від 31 травня 2008 року N 756,
від 25 вересня 2009 року N 1125,
від 9 грудня 2011 року N 1591,
від 27 червня 2013 року N 627

На виконання Програми реформування бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 1998 р. N 1706,
НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 "Об'єднання підприємств" (далі - Положення (стандарт) 19), схвалене Методологічною радою з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України (додається).
2. Установити, що вказане Положення (стандарт) 19 застосовується до бухгалтерської звітності щодо операцій, які відбуваються з 2000 року.
3. Передбачити, що інші нормативні акти Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку діють у частині, що не суперечить Положенню (стандарту) 19.

Заступник Міністра

А. В. Литвин

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Міністерства фінансів України
від 7 липня 1999 р. N 163

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
23 липня 1999 р. за N 499/3792

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 "Об'єднання підприємств"

Загальні положення

1. Це Положення (стандарт) визначає порядок відображення в обліку і звітності придбання інших підприємств та/або об'єднання видів їх діяльності, гудвілу, який виник при придбанні, а також розкриття інформації про об'єднання підприємств та/або видів їх діяльності.

(пункт 1 у редакції наказу Міністерства
фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

2. Норми цього Положення (стандарту) застосовують підприємства, організації та інші юридичні особи (далі - підприємства) усіх форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності).

(пункт 2 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. N 1591)

3. Це Положення (стандарт) не застосовується до обліку часток у спільних підприємствах та до операцій щодо об'єднання підприємств та/або видів їх діяльності, які:

3.1. Поєднуються для створення спільного підприємства.

3.2. Перебувають під спільним контролем.

3.3. Поєднуються шляхом злиття.

(пункт 3 у редакції наказу Міністерства
фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

4. Терміни, що використовуються в положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, мають таке значення:

(абзац перший пункту 4 із змінами, внесеними згідно з
наказом Міністерства фінансів України від 25.09.2009 р. N 1125)

Гудвіл - перевищення вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань на дату придбання.

(абзац другий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з
наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

Дата придбання - дата, на яку контроль за чистими активами і діяльністю підприємства, що купується, переходить до покупця.

Дочірнє підприємство - підприємство, яке перебуває під контролем материнського (холдингового) підприємства.

Дата угоди - дата досягнення домовленості між учасниками про об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності.

(абзац п'ятий пункту 4 у редакції наказу Міністерства фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

Ідентифіковані активи та зобов'язання - придбані активи та зобов'язання, які на дату придбання відповідають критеріям визнання статей балансу.

(абзац шостий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. N 627)

Контроль - вирішальний вплив на фінансову, господарську і комерційну політику підприємства або підприємництва з метою одержання вигод від його діяльності.

(абзац сьомий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

Материнське (холдингове) підприємство - підприємство, яке здійснює контроль дочірніх підприємств.

Немонетарні активи - всі активи, крім грошових коштів, їх еквівалентів та дебіторської заборгованості у фіксованій (або визначеній) сумі грошей.

Абзац десятий пункту 4 виключено

(згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

Дата обміну - дата придбання, якщо об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності досягається в одній операції обміну. Якщо таке об'єднання здійснюється більш ніж за однією операцією обміну (зокрема, коли об'єднання здійснюється поетапно шляхом послідовного придбання пакетів акцій), датою обміну вважається дата, на яку кожна окрема фінансова інвестиція відображена покупцем у бухгалтерському обліку.

(абзац одинадцятий пункту 4 у редакції наказу Міністерства фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

Об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності - поєднання окремих підприємств та/або видів їх діяльності в одне підприємство з метою одержання доходів, зниження витрат або отримання економічних вигод у інший спосіб. Поєднання може відбуватися шляхом приєднання одного підприємства (його компонента) до іншого, придбання всіх чистих активів (деяких чистих активів), прийняття зобов'язань або придбання капіталу іншого підприємства з метою одержання контролю одним підприємством над чистими активами та діяльністю іншого підприємства. Якщо об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності контролюється тією самою стороною (сторонами) до і після поєднання і цей контроль не є тимчасовим, то це не є об'єднанням підприємств та/або видів їх господарської діяльності.

(абзац дванадцятий пункту 4 у редакції наказу Міністерства фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

Абзац тринадцятий пункту 4 виключено

(згідно з наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

Справедлива вартість - сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату.

(абзац дванадцятий пункту 4 у редакції наказу Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. N 627)

Абзац тринадцятий пункту 4 виключено

(згідно з наказом Міністерства
фінансів України від 27.06.2013 р. N 627)

Чисті активи - активи підприємства за вирахуванням його зобов'язань.

Облік придбання

5. Якщо підприємство внаслідок придбання його чистих активів іншим підприємством (покупцем) ліквідується, то, починаючи з дати придбання, покупець відображає в балансі активи та зобов'язання придбаного підприємства та будь-який гудвіл, що виникає в результаті придбання.

(пункт 5 в редакції наказу Міністерства
фінансів України від 25.11.2002 р. N 989,
із змінами, внесеними згідно з наказами
Міністерства фінансів України від 31.05.2008 р. N 756,
від 27.06.2013 р. N 627)

Порядок обліку та списання гудвілу, який виник у процесі приватизації (корпоратизації) підприємства, визначається Положенням про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 N 1213.

(пункт 5 доповнено абзацом другим згідно з наказом
Міністерства фінансів України від 19.12.2006 р. N 1213)

6. У разі придбання контрольного пакета акцій (капіталу) іншого підприємства покупець, починаючи з дати придбання, повинен відображати придбані акції (частку в капіталі) у складі фінансових інвестицій.

7. Об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності відображається в обліку за вартістю, яка є сумою сплачених грошових коштів або їх еквівалентів. Якщо об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності здійснюється шляхом передачі інших активів або прийняття на себе зобов'язання, то вартість дорівнює справедливій вартості (на дату обміну) активів або зобов'язань, наданих покупцем в обмін на контроль за чистими активами іншого підприємства, збільшеної на суму витрат, які безпосередньо пов'язані з об'єднанням підприємств та/або видів їх господарської діяльності.

(пункт 7 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

8. Придбані покупцем ідентифіковані активи, зобов'язання і непередбачені зобов'язання визнаються окремо на дату придбання та відображаються за їх справедливою вартістю, крім необоротних активів, утримуваних для продажу, які оцінюються за чистою вартістю реалізації. Справедлива вартість придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань визначається у порядку, наведеному в додатку до цього Положення (стандарту). Коригування справедливої вартості придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань, якщо це передбачено угодою про об'єднання, здійснюється протягом 12 місяців з дати придбання за умови, що сума коригування може бути достовірно визначена.

(пункт 8 у редакції наказу Міністерства
фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

9. Якщо об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності здійснюється поетапно (наприклад, шляхом послідовного придбання акцій), покупець оцінює фінансові інвестиції в об'єкті придбання (раніше утримувану частку у власному капіталі) за їх справедливою вартістю на дату придбання та відображає суму зміни вартості відповідно у складі доходів або витрат.

(пункт 9 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства фінансів України від 31.05.2008 р. N 756,

10. Зарахований на баланс гудвіл надалі оцінюється на наявність ознак можливого зменшення його корисності в порядку, передбаченому Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 28 "Зменшення корисності активів", затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2004 N 817, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13.01.2005 за N 35/10315.

(пункт 10 у редакції наказу Міністерства
фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

11. Покупець визнає лише ті придбані ідентифіковані активи, зобов'язання і непередбачені зобов'язання, які були на дату придбання та якщо їх справедливу вартість можна достовірно оцінити.

(пункт 11 у редакції наказу Міністерства
фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

12. Якщо гудвіл на кінець року не відповідає ознакам активу, то він списується з включенням залишкової вартості до витрат.

13. Якщо на дату придбання або на дату обміну вартість частки покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань об'єкта придбання перевищує сукупність витрат на об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності, то сума перевищення визнається доходом.

(пункт 13 із змінами, внесеними згідно з наказами
Міністерства фінансів України від 28.01.2000 р. N 15,
від 25.11.2002 р. N 989,
у редакції наказу Міністерства
фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

Назву заголовка виключено

(згідно з наказом Міністерства
фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

14. Вартість частки чистих активів дочірнього підприємства, що не належить материнському підприємству, відображається материнським підприємством за їх справедливою вартістю.

(пункт 14 у редакції наказу Міністерства
фінансів України від 31.05.2008 р. N 756,
із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. N 627)

15. Відображена в бухгалтерському обліку на дату набрання чинності Змінами до деяких положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2008 N 756:

15.1. Вартість негативного гудвілу списується з одночасним коригуванням нерозподіленого прибутку.

15.2. Сума накопиченої амортизації гудвілу списується зі зменшенням його первісної вартості.

(пункт 15 у редакції наказу Міністерства
фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

16. По гудвілу амортизація не нараховується.

(пункт 16 у редакції наказу Міністерства
фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

17. Після об'єднання підприємств складається фінансова звітність кожним підприємством (індивідуальна) та материнським - за групу підприємств (консолідована).

(пункт 17 у редакції наказу Міністерства фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

Розкриття інформації про об'єднання підприємств

18. У примітках до фінансової звітності за період, у якому відбулося об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності, покупцем, вказуються:

(пункт 18 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

18.1. Назва та загальна характеристика підприємств, що об'єдналися.

18.2. Дата об'єднання.

18.3. Інформація про закриття або продаж складової частини діяльності об'єднаних підприємств та/або видів їх господарської діяльності.

(підпункт 18.3 пункту 18 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

19. У примітках до фінансової звітності за період, у якому відбулося придбання підприємства (контрольного пакета акцій), наводиться інформація про:

19.1. Відсоток придбаних акцій з правом голосу.

19.2. Вартість об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності і опис активів або зобов'язань, що надаються або повинні бути надані покупцем у порядку оплати. У разі, коли емісія акцій відбувається на частину вартості об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності, наводиться інформація про:

кількість випущених та фактично розміщених акцій (інших інструментів власного капіталу);

справедливу вартість таких акцій (інших інструментів власного капіталу) та обґрунтування її визначення.

(підпункт 19.2 пункту 19 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

19.3. Характер і сума забезпечення реструктуризації та інших витрат на закриття підприємства, які виникають в результаті придбання і визнані на дату придбання.

20. У примітках до фінансової звітності також зазначається інформація про зміни балансової вартості гудвілу з наведенням даних про балансову вартість гудвілу на початок і кінець року та розкриттям інформації про:

20.1. Накопичену суму втрат від зменшення корисності на початок і кінець періоду.

20.2. Визнаний за звітний рік гудвіл, за винятком гудвілу, що увійшов до групи вибуття, яка на дату придбання відповідала критеріям утримуваних для продажу активів згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність", затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2003 N 617, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 17.11.2003 за N 1054/8375.

20.3. Гудвіл, уключений до групи вибуття, яку класифікують як утримувану для продажу відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність".

(пункт 20 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989,
у редакції наказу Міністерства
фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

21. У примітках до фінансової звітності наводиться також інформація про групи активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань придбаного підприємства та/або компонента підприємства, визнані на дату придбання, а також їх балансову вартість на дату балансу, що передує даті придбання.

(пункт 21 у редакції наказу Міністерства
фінансів України від 31.05.2008 р. N 756)

**Начальник Управління методології
бухгалтерського обліку**

В. М. Пархоменко

Додаток
до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 19

**Визначення справедливої вартості придбаних
ідентифікованих активів і зобов'язань**

Об'єкти визначення справедливої вартості	Визначення справедливої вартості
1. Цінні папери	Поточна ринкова вартість на фондовому ринку. За відсутності такої оцінки - експертна оцінка
2. Дебіторська заборгованість	Теперішня (дисконтована) сума, яка підлягає отриманню, що визначена за відповідною поточною відсотковою ставкою за вирахуванням резерву сумнівних боргів та витрат на отримання дебіторської заборгованості в разі потреби. Дисконтування не здійснюється для короткострокової заборгованості, якщо різниця між номінальною сумою дебіторської заборгованості та дисконтованою сумою несуттєва (менше 5 % номінальної суми)
3. Запаси	
3.1. Готова продукція і товари	Ціна реалізації за вирахуванням витрат на реалізацію та суми надбавки (прибутку), виходячи з надбавки (прибутку) для аналогічної готової продукції та товарів
3.2. Незавершене виробництво	Ціна реалізації готової продукції за вирахуванням витрат на завершення, реалізацію та надбавки (прибутку), розрахованої за розміром прибутку аналогічної готової продукції
3.3. Матеріали	Відновлювальна вартість (сучасна собівартість придбання)
4. Основні засоби	
4.1. Земля та будівлі	Ринкова вартість
4.2. Машини та устаткування	Ринкова вартість. У разі відсутності даних про ринкову вартість - відновлювальна вартість (сучасна собівартість придбання) за вирахуванням суми зносу на дату оцінки

4.3. Інші основні засоби	Відновлювальна вартість (сучасна собівартість придбання) за вирахуванням суми зносу на дату оцінки
5. Нематеріальні активи	Поточна ринкова вартість. За відсутності такої вартості - оціночна вартість, яку підприємство сплатило б за актив у разі операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами, виходячи з наявної інформації
6. Чисті активи або зобов'язання за пенсійними програмами з передбаченими виплатами	Теперішня (дисконтована) сума належних виплат пенсій за вирахуванням справедливої вартості будь-яких активів пенсійної програми
7. Податкові активи та зобов'язання	Сума податкових пільг чи податків, що підлягають сплаті, які виникають унаслідок об'єднання підприємств
8. Поточні та довгострокові зобов'язання	Теперішня (дисконтована) сума, яка має виплачуватися при погашенні заборгованості, визначеної за відповідними поточними відсотковими ставками. Дисконтування не здійснюється для короткострокових зобов'язань, якщо різниця між номінальною сумою зобов'язання та дисконтованою сумою є несуттєвою (менше 5 % номінальної вартості)
9. Обтяжливі контракти та інші непередбачені зобов'язання	Теперішня (дисконтована) сума, яка підлягає сплаті при погашенні зобов'язання, визначена за відповідною поточною відсотковою ставкою

(додаток із змінами, внесеними згідно з наказами
Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989,
від 31.05.2008 р. N 756)